

TUNNIVÄLISE RAAMATUTE, AJAKIRJADE JA AJALEHTEDE LUGEMISE KORD

Klassivälise lugemise eesmärk on pakkuda õpilastele täiendavaks lugemiseks jõukohast materjali, et toetada funktsionaalse lugemise, tekstiga töötamise ja eneseväljendusoskuse kujunemist ning avardada kultuuri- ja elukogemust. Tunniväline lugemine rikastab sõnavara ja mõtlemiseoskuse arengut ning soodustab isiksuse arengut.

Lugemisel on oluline roll õpilase maailmapildi, esteetiliste ja eetiliste tõekspidamiste ning loovuse kujunemisel. Erinevatest ajastutest ja kultuuriruumist pärinevate kirjandusteoste lugemine eeldab kaasalöömist ja kaasaelamist ning tugineb lugeja fantaasial. Kirjandusteoste lugemisel saadud elamused ja teadmised võimaldavad õpilasel saada täielikuma ning sügavama ettekujutuse elust ja inimsuhetest. Lugemine avardab õpilase tunde- ja mõttemaailma, arendab lugejaoskusi ning süvendab kirjandushuvi.

Lugemisvara valikus on erineva raskusastmega raamatuid, mis annab võimaluse alustada lugemise harjutamist jõukohastest lasteraamatutest. Materjali keerukus kasvab järk-järgult olenevalt õpilase arengutasemest.

Käsitletav kirjandus on autorite valikult avar, žanriliselt ja temaatiliselt mitmekülgne, eri ajastuid ja paikkondlikku eripära (nt murdetekstid) ning õpilase eakohaseid huve arvestav, annab õpilasele mõtlemisainet ja eneseväljendusajendeid. Kirjanduse lugemine ning kirjandusteadmised toetavad teiste kunstiainete, ajaloo ja sotsiaalainete õpet, samuti võõrkeelte õppimist.

I kooliaste

Õpilastel on täitmiseks lugemispäevik, mida õpetaja kontrollib kord kuus.

Ühiselt loetud raamatu põhjal täidetakse lugemiskontroll või tehakse ühiselt loetu põhjal dramatiseeringuid.

Alates 2. klassist on võimalus õpilastel osaleda Viljandi raamatukogu Kultuurikonksukese viktoriinil (lugemisvara: lasteajakirjad Täheke, Hea Laps, Minu Maailm)

II kooliaste

Ühiselt loetud raamatu põhjal täidetakse lugemiskontroll või test.

Õpilane koostab kirjaliku lühikokkuvõtte või mõistekaardi loetu põhjal.

Tutvustab loetud teost kaasõpilastele suuliselt.

Loetu kohta testi või küsimustiku koostamine viktoriini läbiviimiseks.

Soovijatel võimalus osaleda 5L viktoriinil (lugemisvara: ajakirjad Eesti Loodus, Miks ja Kuidas, Minu Maailm).

III kooliaste

Lugemiskontroll loetud teose kohta (sisukontrolli, sisukokkuvõtte või kirjandi vormis).

Eri liiki tekstide funktsionaalne lugemine ja küsimustele vastamine.

Loetud teose tutvustamine kaaslastele (8. ja 9. klassil lisaks tunnis käsitletavatele teostele ja tekstidele kord kuus toimuv raamatukohvik. See on tund, kus tutvustatakse suuliselt üht oma vabal valikul loetud teost õpetajale ja kaaslastele. Arutletakse teoste tegelaste probleemide üle. Ühiselt kaetakse selleks tunniks ka kohvi- või teelaud, et õhkkond vabam ja mõnusam oleks).

Kord kuus (alates jaanuarist kuni aprillini) toimub meediateemaline viktoriin päevakajaliste sündmuste ja uudiste kohta. Lugemisvara: ajaleht Sakala ja Postimees

SOOVITUSLIK LUGEMISVARA 1.-9. KLASSILE

1. klass

Eesti autorid:

- E. Raud "Sipsik"
- E. Raud „Peep ja sõnad“
- Pervik "Kollane autopõrnikas", Paula lood
- A.Reinla "Pätu"
- E. Valter "Pokuraamat", "Lugu lahkest lohest Justusest ja printsess Miniminnist", "Kassike ja kakuke"
- O. Saar "Lõvi Lõrr ja jänes Jass"
- J. Rannap "Jänese poeg Juss ja karupoeg Kusti"
- E. Niit "Pille-Riini lood", "Triinu ja Taavi"
- T. Toomet "Kodused asjad"
- R. Saluri "Metsloomad", "Koduloomad", "Linnud", "Konnad ja maod"
- E. Raud „Karu maja“
- J. Saar „Õhtujutud“
- J. Vaiksoo „Jaagupi esimene koolisügis“

Luuletused:

- O. Arderi luuleraamatud "Koer poiss", "Mine metsa"
- E. Niit "Suur maalritöö", "Kanaema kook", "Krõlli-raamat"

Muinasjutud:

- Muinasjutud sarjast "Saja rahva lood"
- J. Kunderi muinasjutud "Imelik peegel", "Ahjualune", "Suur Peeter ja väike Peeter"
- Kitzberg "Piibelehe-neitsi"
- Jakob ja Wilhelm Grimmi muinasjutud "Lumeeit", "Okasroosike"
- H. Ch. Anderseni muinasjutud "Pöial-Liisi", "Inetu pardipoeg"

Välisautorid:

- C. Mickwitz "Jasoni suvi"
- T. Egner "Sööbik ja pisik"
- G. Uspenski "Onu Teodor, kass ja koer"
- D. Bisset "Kõnelused tiigriga"
- J. Sigsgaard „Palle“
- E. Janikovszky "Kui ma oleksin suur", "Minuga juhtub alati midagi", "Usu või ära usu"
- Jõulujutte erinevatelt autoritelt

2. klass

Eesti autorid:

- J. Parijõgi „Külaliste leib“
- J. Vaiksoo „Neli hommikut ja üks õhtu“
- P. Raud „Ernesto küülikud“
- H. Käo „Kui mind üldse olemas ei oleks“
- H. Käo „Siil Sagriku seiklused“
- J. Rannap „Nublu“
- R. Vaidlo „Kessu ja Tripp“
- Reinla „Pätu“
- E. Niit „Pille-Riini lood“
- K. Kass „Kasper ja viis tarka kassi“
- E. Valter „Pokuraamat“
- J. Rannap „Lühikesed lood“
- T. Seero „Jürimari pere lood“
- Pervik „Kollane autopõrnikas“
- E. Raud „Naksitrallid“

Luuletused:

- Trull „Lõbusad luuletused“, „Järvevaht ja joogivesi“
- E. Niit luuletusi kogumikust „Suur suislepapuu“
- L. Tungal „Vana vahva lasteaed“
- H. Vilep „Minu laul“, „Katus sõidab“
- O. Arder „Mine metsa“ „Bumerang“ „Koer poiss sõitis jänest“

Muinasjutud:

- J. Kunder „Vaeslaps ja talutütar“
- F. Kreutzwald „Vaeslapse käsikivi“
- E. Särgava „Reinuvader Rebane“
- Jakobson „Ööbik ja vaskuss“
- H. Andersen „Inetu pardipoeg“ „Tinasõdur“ „Keisri uued rõivad“
- J. ja W. Grimm „Lumivalguke“ „Okasroosike“ „Hans ja Grete“ „Bremeni linna moosekandid“
- W. Hauff „Väike Mukk“ „Kääbusnina“
- Ch. Perrault „Saabastega kass“ „Uinuv kaunitar“
- S. Aksakov „Tulipunane lilleke“
- Välisautorid:
- D. Bisset „Järgmise korra lood“ „Mitmekorra lood“
- Lindgren „Pipi Pikksukk“, „Vahtramäe Emil“ „Karlsson Katuselt“, „Madlike“
- T. Egner „Kardemoni linna rahvas ja röövlid“
- O. Preussler „Väike nõid“

3. klass

Eesti autorid:

- Pervik „Kunksmoor“, „Kallis härra Q“
- O. Luts „Nukitsamees“
- Kivirähk „Leiutajateküla Lotte“, „Limpa ja mereröövli“, „Sirli, Siim ja saladused“
- J. Põldma „Lepatriinude jõulud“
- H. Vilep „Nõiutud linn“
- E. Raud „Naksitrallid“
- J. Vaiksoo „Lumemöll“
- R. Made „Veli Oliver“
- P. Raud „Printsess Lulu ja härra Kere“
- H. Käo raamatud „Napakad jutud“
- J. Kaplinski „Põhjataul ja lõunataul“
- K. Kass „Samueli võlupadi“

Muinasjutud:

- C. Collodi „Pinocchio“
- F. R. Kreutzwald „Kullaketrajad“, „Vaeslapse käsikivi“ „Tark mees taskus“
- J. Kaplinski „Kaks päikest“

Luuletused:

- E. Niit „Midrimaa“
- H. Runnel „Mõtelda on mõnus“
- L. Tungal „Lepatriinu faksiga“
- O. Arderi luuletused
- L. Hainsalu „Vanasõnamäng“

Välisautorid:

- Lindgren „Bullerby lapsed“, „Vahtramäe Emil“
- M. Lobe „Vanaema õunapuu otsas“
- Schmidt „Viplala lood“
- J. Milne „Karupoeg Puhh“
- F. Baum „Võlus Oz“
- R. Dahl „James ja hiigelvirsik“ „Charlie ja šokolaadivabrik“ „Danny, maailma parim“
- Lewis „Lövi, nõid ja riidekapp“
- S. Nopola „Heinakübar ja Viltssussi lood“, „Risto Rappari lood“

4. klass

Eesti autorid:

- R. Roht „Lugusid loomadest“
- J. Rannap „Nelja nimega koer“
- F. Jüssi „Räägi mulle rebasest“

- Pervik „Arabella, mereröövli tütar“, „Maailm karvase ja sulelisega“, „Suleline, Puhuja ja must munk“, „Sookoll ja sisalik“
- T. Toomet „Vana aja lood“
- T. Kask "Tänavalapsed"
- S. Henno „Mereröövlimäng“

Muinasjutud:

- F. R. Kreutzwald „Eesti rahva ennemuistsed jutud“ (valikuliselt)
- H. C. Anderseni muinasjutud (valikuliselt)

Luuletused:

- E. Niit „Suur suislepapuu“
- L. Tungal „Marjajuur lume all“
- H. Runneli luule
- J. Kaplinski „Õhtu on õunapuu“

Välisautorid:

- H. Lofting „Doktor Dolittle“
- Lindgren „Rasmus, Pontus ja Lontu“, „Meisterdetektiiv Blomkvist“, „Väike Tjorven, Pootsman ja Mooses“
- T. Jansson „Muumitroll“
- E. Kästner „Veel üks Lotte“
- P. Travers „Mary Poppins“
- R. Kipling „Mowgli“
- J. M. Barrie „Peeter Paan“
- O. L. Kirkegaard „Kummi- Tarzan“

5. klass

- Erich Kästner „Veel üks Lotte“
- Jaan Kross „Mardileib“
- Harri Jõgisalu „Veskiratta Madis“
- Aino Pervik „Arabella, mereröövli tütar“
- H. Mäkelä “Härra Huu... “
- Oskar Luts „Kapsapea“
- Pervik "Kallis härra Q"
- James Krüss „Timm Thaler ehk Müüdüd naer“
- Lindgren „Vennad Lõvisüdamed“
- E. Raud „Kalevipoeg“
- Üks uudisproosa teos omal valikul
- Üks vabalt valitud luulekogu.
- Üks muinasjutu- või muistendikogu.

6. klass

- Koolilood: J. Rannap „Agu Sihvka annab aru” või H. Mänd „Toomas Linnupoeg” või E. Niziurski „Marek Pieguse uskumatud seiklused”
- F. Molnar „Pal-tänava poisid”
- L. Sachar „Augud”
- Lindgren „Meisterdetektiiv Kalle Blomkvist”
- Tomusk „Kriminaalne suvevaheaeg”, „Kriminaalne pangapresident”
- E. Kippel „Meelis”
- J. Verne’i üks teos (näit. „Saladuslik saar”, „Viieteistkümnendaastane kapten” vm)
- L. Lilleste üks noorsoo kriminaalromaan (näit. „Elu ohus”, „Mäng tulega” vm)
- Üks teos uudiskirjandusest (ilmunud 2007–2017)

7. klass

- Ed. Bornhöhe "Tasuja"
- Ch. Bronte "Jane Eyre"
- Seiklusjutt: D. Defoe "Robinson Crusoe" või J. London "Ürgne kutse" või "Valgekihv", J. Verne „20000 ljööd vee all”, „Kapten Granti lapsed”
- G. Durrell "Minu pere ja muud loomad", "Jumalate aed", "Linnud, loomad ja sugulased"
- Noorsooromaan B. Lebert "Crazy", H. Nõu "Pea suu!", A. Vallik "Kuidas elad, Ann?", K. Boie "Väikelinn Chicago?" L. Lilleste "Murdvargus koolis"
- J.R.R. Tolkien „Käabik”
- K. Mazetti "Jumala ja minu vahel on kõik läbi", "Punamütsikese ja hundi vahel on kõik läbi"
- K. Priilinn "Tüdruk nimega Maricruz"
- P. Pullman "Inglite torn", "Kuldne kompass", "Vaigust kiiker"
- J. Caarder "Apelsinitüdruk"
- Vabal valikul üks kaasaegse luuleraamat

8. klass

- J. D. Salinger „Kuristik rukkis”
- G. Orwell „Loomade farm”
- Christie Miss Marple’i või Hercule Poirot’i sarjast üks lugu
- C. Doyle’i Sherlock Holmes’i lugude sarjast vähemalt üks lugu
- Tänapäeva krimikirjandusest üks raamat
- 1 näidend omal valikul (L. Koidula „Säärane mulk”, J. Tätte või A. Kivirähki loomingust)
- Tänapäeva noorsookirjandusest omal valikul üks teos.
- Tänapäeva Eesti kirjandusest üks teos omal valikul.

9. klass

- Fr. Tuglas „Popi ja Huhuu”
- August Gailit „Toomas Nipernaadi”
- Albert Kivikas „Nimed marmortahvilil”

- Jaan Kross „Wikmani poisid“

Tänapäeva kirjanduses järgmised valikud:

- Sass Henno „Mina olin siin“
- Margus Karu „Nullpunkt“
- Jim Ashilevi „Kehade mets“
- Margit Sarapik „Õhku joonistatud naeratus“
- Andrus Kivirähk „Rehepapp“ või „Mees, kes teadis ussisõnu“
- Indrek Hargla „Apteeker Melchior ja Oleviste mõistatus“